

Motion till riksdagen 2016/17:2783

av **Annika Lillemets m.fl. (MP)**

Sveriges psykologiska försvar och Natos Stratcom

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om deltagande i Stratcom och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Propaganda och desinformation som syftar till att piska upp rädsla och öka militär spänning och upprustning har i alla tider orsakat stor skada. Ett tragiskt exempel är invasionen av Irak 2003 som föregicks av en massiv och förödande desinformationskampanj.

Desinformation och propaganda måste i möjligaste mån avslöjas och bemötas med fakta, oavsett vem avsändaren är. Det finns all anledning att stärka Sveriges förmåga att identifiera och motverka påverkanskampanjer.

Regeringen beslutade i maj i år att Sverige ska medverka aktivt i ”Stratcom centre of excellence” i Riga. Stratcom är Natos centrum för strategisk kommunikation och studier av psykologisk krigföring.

I Justitiedepartementets pressmeddelande om regeringens beslut att inleda samarbete med Stratcom hänvisar man till den försvarspolitiska inriktningspropositionen för Sveriges försvar 2016–2020 i vilken det ”anges att det försämrade omvärldsläget aktualiserar behovet av ett psykologiskt försvar anpassat efter dagens förhållanden”. och hävdar att ”ett samarbete med centret möjliggör för regeringen att uppfylla regeringens försvars- och säkerhetspolitiska prioriteringar”.

Det finns emellertid mycket som talar emot den bedömningen.

Stratcom etablerades så sent som 2014 på initiativ av Lettland. Endast ett mindre antal av Natos medlemsländer har engagerat sig som sponsorer eller partner. Natos största land USA deltar inte, inte heller våra grannländer Danmark och Norge. Stratcom har fått kritik för att inte hålla den vetenskapliga klass på sin verksamhet som kan förväntas av ett ”centre of excellence”.

Stratcom fokuserar på att analysera och motverka rysk propaganda och desinformation. Om Sverige i för hög grad förlitar sig på Stratcom, riskerar vi att få ensidig och ofullständig kunskap och att vår trovärdighet som alliansfritt land utarmas ytterligare. Det finns naturligtvis många fler aktörer än Ryssland som ägnar sig åt desinformation och propaganda, att bevaka.

Än mer problematiskt är att centret även bedriver ”strategisk kommunikation”. Stratcom ska inte bara studera andras kampanjer, utan även själv driva dem. Stratcom ska på olika sätt främja Natos militära syften och mål genom systematisk påverkan på allmänhet och motståndare. Medverkan i ett Nato-organ som bedriver påverkanskampanjer för alliansen låter sig rimligen svårligen förenas med militär alliansfrihet. Vi riskerar att omvärlden kommer att uppfatta det som om Sverige instämmer fullt ut och okritiskt i Natos världsbild och kanske än värre, själva anamma den.

Det finns inga rimliga skäl för Sverige att satsa på Stratcom när det finns kompetens i vårt land för att bedriva oberoende och kvalitetssäkrad forskning som kan bidra till saklig informationsspridning, debatt och ett psykologiskt försvar ”anpassat efter dagens förhållanden”.

FN beslutade i maj i år att till den 30 april 2017 komma med en global strategi för att bekämpa terroristpropaganda. Den 1 juli 2015 satte Europol upp en enhet för att studera och bemöta terroristpropaganda. Den 27 augusti 2015 satte EU:s External Action Service upp en grupp för att bemöta rysk propaganda. Både inom Europeiska rådet och inom FN pågår arbete för att bemöta destabiliserande propaganda. Det vore mer logiskt och mer effektivt för Sverige att efter förmåga bidra till och stärka arbeten mot propaganda i sammanhang där vi redan är medlemmar.

Regeringen bör därför avbryta processen att gå in i Stratcom och istället satsa på att stärka svensk forskning om psykologisk krigföring och insatser för att identifiera och motverka påverkanskampanjer, oavsett vem som bedriver dem. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

Annika Lillemets (MP)

Carl Schlyter (MP)

Valter Mutz (MP)